

คำนำ

เอกสารประกอบการเรียน วิชาการวิเคราะห์วงจรอิเล็กทรอนิกส์ความถี่สูง รหัส 3105-2001 จัดทำขึ้น เพื่อให้ประกอบการเรียนของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาวิชาอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งตรงตามจุดประสงค์ และคำอธิบายรายวิชา หลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2546 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารประกอบการเรียนวิชาการวิเคราะห์วงจรอิเล็กทรอนิกส์ความถี่สูง ประกอบด้วย

บทนำ

บทที่ 1 คุณสมบัติทางไฟฟ้าและพารามิเตอร์ย่านความถี่สูง

บทที่ 2 วงจรขยายย่านความถี่สูง

บทที่ 3 วงจรขยายจูน

บทที่ 4 วงจรทวีความถี่

บทที่ 5 วงจรออสซิลเลเตอร์ย่านความถี่สูง

บทที่ 6 วงจรแมตซ์และฟิลเตอร์

ในแต่ละบทมีใบงานของทฤษฎี ใบงานของปฏิบัติ และแบบฝึกหัด ด้านเนื้อหามีการอธิบายรายละเอียดของส่วนประกอบวงจร มีการวิเคราะห์วงจรไฟฟ้ากระแสตรง การวิเคราะห์วงจรไฟฟ้ากระแสสลับความถี่กลาง ความถี่ตัดด้านต่ำ และด้านสูง อัตราขยายแรงดัน อัตราขยายกระแส อัตราขยายกำลัง และตรวจสอบความปลอดภัยของอุปกรณ์ การวิเคราะห์ และออกแบบวงจรใช้แบบจำลองไฮบริด-ไพ สำหรับบทที่ 6 วงจรแมตซ์ วงจรเรโซแนนซ์แบบขนาน และวงจรรวมกลุ่มแบบที่ 1 ถึง 4 สามารถควบคุมความกว้างแบนด์วิดท์ของวงจรได้ จึงไม่จำเป็นต้องใช้วงจรกรองผ่านแถบ จึงไม่ขอกล่าวถึง

หวังว่าเอกสารประกอบการเรียนเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน และผู้สนใจ หากมีสิ่งใดขาดตกบกพร่อง ยินดีน้อมรับคำติชม และข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงในโอกาสต่อไป

วิไลศักดิ์ ดำเนตร

วิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา

สิงหาคม 2555

จุดประสงค์ มาตรฐานและคำอธิบายรายวิชา

จุดประสงค์รายวิชา

1. เพื่อให้เข้าใจคุณสมบัติการทำงาน และการใช้งานของอุปกรณ์เซมิคอนดักเตอร์ ในวงจรม่านความถี่สูง
2. เพื่อให้มีความสามารถในวัด และทดสอบวงจรม่านความถี่สูง ของอุปกรณ์เซมิคอนดักเตอร์ ในวงจรม่านความถี่สูง
3. เพื่อให้มีกิจนิสัยในการทำงานด้วยความประณีต รอบคอบ ปลอดภัย ตระหนักถึง คุณภาพของงาน และมีจริยธรรมในงานอาชีพ

มาตรฐานรายวิชา

1. อธิบายคุณสมบัติทางไฟฟ้า และพารามิเตอร์ม่านความถี่สูงของไดโอด ทรานซิสเตอร์ และเฟต
2. การวิเคราะห์และออกแบบวงจรม่านความถี่สูง เช่น วงจรออสซิลเลเตอร์ วงจรขยายม่านความถี่สูง วงจรขยายจูน วงจรทวีความถี่ วงจรแมตซ์ และฟิลเตอร์
3. ทดสอบคุณสมบัติทางไฟฟ้า และพารามิเตอร์ของอุปกรณ์ม่านความถี่สูง
4. ทดสอบวงจรม่านความถี่สูงของอุปกรณ์ในวงจรม่านความถี่สูง

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาหลักการ และปฏิบัติการทดสอบคุณสมบัติทางไฟฟ้า และพารามิเตอร์ม่านความถี่สูงของไดโอด ทรานซิสเตอร์ และเฟต การวิเคราะห์และออกแบบวงจรม่านความถี่สูง วงจรขยายม่านความถี่สูง วงจรขยายจูน วงจรทวีความถี่ วงจรแมตซ์ และฟิลเตอร์

สารบัญ

	หน้า
คำนำ.....	ก
จุดประสงค์ มาตรฐาน และคำอธิบายรายวิชา.....	ข
สารบัญ.....	ค
บทนำ.....	1
1. หน่วยในระบบ SI.....	1
2. คำอุปสรรค.....	2
3. คำจำกัดความของปริมาณต่าง ๆ.....	2
4. สัญลักษณ์ต่าง ๆ.....	7
บทที่ 1 คุณสมบัติทางไฟฟ้าและพารามิเตอร์ย่านความถี่สูง.....	11
1.1 ซอตต์กีไดโอด.....	11
1.1.1 ค่าสัมบูรณ์พิกัดสูงสุดของซอตต์กีไดโอด.....	11
1.1.2 คุณลักษณะทางความร้อนของซอตต์กีไดโอด.....	13
1.1.3 คุณลักษณะทางไฟฟ้าของซอตต์กีไดโอด.....	14
1.1.4 วงจรสมมูลความถี่สูงของซอตต์กีไดโอด.....	18
1.2 ฟินไดโอด.....	19
1.2.1 ค่าสัมบูรณ์พิกัดสูงสุดของฟินไดโอด.....	19
1.2.2 คุณลักษณะทางความร้อนของฟินไดโอด.....	20
1.2.3 คุณลักษณะทางไฟฟ้าของฟินไดโอด.....	21
1.2.4 วงจรสมมูลความถี่สูงของฟินไดโอด.....	23
1.3 วารีแคปไดโอด.....	24
1.3.1 ค่าสัมบูรณ์พิกัดสูงสุดของวารีแคปไดโอด.....	24
1.3.2 คุณลักษณะทางความร้อนของวารีแคปไดโอด.....	25
1.3.3 คุณลักษณะทางไฟฟ้าของวารีแคปไดโอด.....	25
1.3.4 วงจรสมมูลความถี่สูงของวารีแคปไดโอด.....	27
1.4 ทรานซิสเตอร์.....	28

1.4.1	ค่าสัมบูรณ์พีคสูงสุดของทรานซิสเตอร์.....	28
1.4.2	คุณลักษณะทางความร้อนของทรานซิสเตอร์.....	32
1.4.3	คุณลักษณะทางไฟฟ้าของทรานซิสเตอร์.....	34
1.4.4	แบบจำลองไฮบริด-ไพของทรานซิสเตอร์.....	40
1.5	ทรานซิสเตอร์สนามไฟฟ้า.....	44
1.5.1	ค่าสัมบูรณ์พีคสูงสุดของเฟต.....	45
1.5.2	คุณลักษณะทางความร้อนของเฟต.....	47
1.5.3	คุณลักษณะทางไฟฟ้าของเฟต.....	47
1.5.4	แบบจำลองไฮบริด-ไพของเฟต.....	54
บทที่ 2	วงจรรขยายย่านความถี่สูง.....	57
2.1	วงจรรขยายย่านความถี่สูงโดยใช้ทรานซิสเตอร์.....	57
2.1.1	การวิเคราะห์วงจรไฟฟ้ากระแสตรง.....	58
2.1.2	การวิเคราะห์วงจรไฟฟ้ากระแสสลับความถี่กลาง.....	61
2.1.3	การวิเคราะห์วงจรไฟฟ้ากระแสสลับความถี่ตัดด้านต่ำ.....	66
2.1.4	การวิเคราะห์วงจรไฟฟ้ากระแสสลับความถี่ตัดด้านสูง.....	73
2.1.5	การออกแบบวงจรรขยายย่านความถี่สูงโดยใช้ทรานซิสเตอร์.....	78
2.2	วงจรรขยายย่านความถี่สูงโดยใช้เฟต.....	90
2.2.1	การวิเคราะห์วงจรไฟฟ้ากระแสตรง.....	90
2.2.2	การวิเคราะห์วงจรไฟฟ้ากระแสสลับความถี่กลาง.....	93
2.2.3	การวิเคราะห์วงจรไฟฟ้ากระแสสลับความถี่ตัดด้านต่ำ.....	96
2.2.4	การวิเคราะห์วงจรไฟฟ้ากระแสสลับความถี่ตัดด้านสูง.....	101
2.2.5	การออกแบบวงจรรขยายย่านความถี่สูงโดยใช้เฟต.....	104
บทที่ 3	วงจรรขยายจูน.....	117
3.1	วงจรรจูน $R-L-C$ แบบขนาน.....	117
3.1.1	ค่าความถี่เรโซแนนซ์และอิมพีแดนซ์.....	117
3.1.2	ค่าตัวประกอบคุณภาพ.....	118
3.1.3	ค่าแบนด์วิดท์.....	119
3.1.4	ความถี่ตัดด้านสูงและด้านต่ำ.....	119
3.2	การวัดความเหนี่ยวนำและตัวประกอบคุณภาพของตัวเหนี่ยวนำ.....	121

3.3	หม้อแปลง.....	123
3.4	หม้อแปลงที่ถูกเก็บ.....	128
3.5	วงจรรขยายจูน โดยใช้ทรานซิสเตอร์ดับเบิลจูน.....	130
3.5.1	การวิเคราะห์วงจรไฟฟ้ากระแสตรง.....	131
3.5.2	การวิเคราะห์วงจรไฟฟ้ากระแสสลับความถี่เรโซแนนซ์.....	133
3.6	การออกแบบวงจรรขยายจูน โดยใช้ทรานซิสเตอร์ดับเบิลจูน.....	138
3.6.1	การกำหนดค่า I_C	139
3.6.2	การกำหนดค่า R_E , R_{B1} และ R_{B2}	139
3.6.3	การเปลี่ยนค่าความต้านทานให้เป็นค่ามาตรฐาน.....	140
3.6.4	การตรวจสอบจุดทำงานของทรานซิสเตอร์.....	140
3.6.5	การกำหนดค่า C_{BB} , C_E และ C_{BP1}	141
3.6.6	การเปลี่ยนค่าตัวเก็บประจุให้เป็นค่ามาตรฐาน.....	141
3.6.7	การตรวจสอบค่า $A_{V(F_R)}$	142
3.6.8	การประมาณค่า C_{BT} และ C_{CT}	142
3.6.9	การเปลี่ยนค่าตัวเก็บประจุให้เป็นค่ามาตรฐาน.....	144
3.6.10	การประมาณค่า $B_{W(L1)}$	144
3.6.11	การประมาณ $B_{W(L2)}$	144
3.6.12	การประมาณค่า $F_{R(L1)}$ และ $F_{R(L2)}$	145
3.7	วงจรรขยายจูน โดยใช้พีโซเซรามิกฟิลเตอร์.....	146
3.7.1	การวิเคราะห์วงจรไฟฟ้ากระแสตรง.....	147
3.7.2	การวิเคราะห์วงจรไฟฟ้ากระแสสลับความถี่เรโซแนนซ์.....	147
3.7.3	การวิเคราะห์วงจรไฟฟ้ากระแสสลับความถี่ตัดด้านสูง.....	149
3.7.4	การออกแบบวงจรรขยายจูนโดยใช้พีโซเซรามิกฟิลเตอร์.....	152
บทที่ 4	วงจรวีความถี่.....	159
4.1	วงจรวีความถี่ 2 เท่าโดยใช้ ไดโอด.....	159
4.1.1	การวิเคราะห์วงจรไฟฟ้ากระแสสลับ.....	160
4.1.2	การออกแบบวงจรวีความถี่ 2 เท่าโดยใช้ ไดโอด.....	167
4.2	วงจรวีความถี่ 2 เท่าโดยใช้ทรานซิสเตอร์และ ไดโอด.....	169
4.2.1	การวิเคราะห์วงจรไฟฟ้ากระแสตรง.....	170

4.2.2	การวิเคราะห์วงจรไฟฟ้ากระแสสลับความถี่กลางช่วง $(0-\pi)$	171
4.2.3	การวิเคราะห์วงจรไฟฟ้ากระแสสลับความถี่กลางช่วง $(\pi-2\pi)$	174
4.2.4	การวิเคราะห์วงจรไฟฟ้ากระแสสลับความถี่ตัดด้านต่ำ.....	176
4.2.5	การวิเคราะห์วงจรไฟฟ้ากระแสสลับความถี่ตัดด้านสูง.....	180
4.2.6	การปรับแต่ง $V_{o(0-\pi)}$ และ $V_{o(\pi-2\pi)}$ ให้เท่ากัน.....	182
4.2.7	การออกแบบวงจรทวิความถี่ 2 เท่าโดยใช้ทรานซิสเตอร์และไดโอด.....	182
4.3	วงจรทวิความถี่แบบคอนเวอร์เตอร์.....	192
บทที่ 5 วงจรออสซิลเลเตอร์ย่านความถี่สูง.....		195
5.1	วงจรออสซิลเลเตอร์แบบเชื่อมต่อ 3 จุด.....	195
5.1.1	การวิเคราะห์วงจรออสซิลเลเตอร์แบบใช้ทรานซิสเตอร์.....	196
5.1.2	การวิเคราะห์วงจรออสซิลเลเตอร์แบบใช้เฟต.....	202
5.1.3	การควบคุมความถี่ของวงจรออสซิลเลเตอร์แบบใช้ $L-C$ ให้คงที่.....	206
5.2	วงจรออสซิลเลเตอร์แบบใช้ชั้นผลึก.....	207
5.2.1	ควอตซ์คริสตอล.....	207
5.2.2	วงจรออสซิลเลเตอร์แบบเชื่อมต่อ 3 จุดโดยใช้ชั้นผลึก.....	209
5.3	การออกแบบวงจรออสซิลเลเตอร์แบบฮาร์ตลีย์โดยใช้ทรานซิสเตอร์.....	210
5.3.1	การประมาณค่า L_1, L_2 และ C_3	211
5.3.2	การประมาณค่า R_{B_1}, R_{B_2}, R_E และ R_C	211
5.3.3	การประมาณค่า C_B, C_C และ C_E	213
5.3.4	การประมาณค่า β_F ของทรานซิสเตอร์.....	213
5.4	การออกแบบวงจรออสซิลเลเตอร์แบบโคลพิตตส์โดยใช้เฟต	214
5.4.1	การประมาณค่า C_1, C_2 และ L_3	215
5.4.2	การประมาณค่า R_S, R_D และ R_{GG}	215
5.4.3	การประมาณค่า C_{BP1}, C_{BP2} และ C_D	217
5.4.4	การประมาณค่า g_m ของเฟต.....	218
5.5	การออกแบบวงจรออสซิลเลเตอร์แบบโคลพิตตส์โดยใช้ชั้นผลึก.....	218
5.5.1	การประมาณค่า C_1, C_2 และ L_3	219
5.5.2	การประมาณค่า R_{B_1}, R_{B_2} และ R_E	219
5.5.3	การประมาณค่า C_3	220

5.5.4 การประมาณค่า β_F ของทรานซิสเตอร์.....	221
5.6 วงจรออสซิลเลเตอร์แบบแคลปป์.....	221
5.7 วงจรออสซิลเลเตอร์แบบใช้แรงดันควบคุมความถี่.....	222
บทที่ 6 วงจรแมตซ์และฟิลเตอร์.....	225
6.1 การแมตซ์.....	225
6.1.1 การแมตซ์ของวงจรที่ประกอบด้วยตัวต้านทานอย่างเดียว.....	225
6.1.2 การแมตซ์ด้วยวงจรเรโซแนนซ์แบบขนาน.....	229
6.1.3 การแมตซ์โดยใช้วงจรรวมกลุ่ม.....	237
6.2 วงจรกรองแบบผ่านต่ำบัตเทอร์เวิร์ท	243
6.3 วงจรกรองแบบผ่านสูงบัตเทอร์เวิร์ท	245
บรรณานุกรม.....	249
ภาคผนวก.....	251
ก. ค่ามาตรฐานของตัวต้านทานและตัวเก็บประจุ.....	251
ข. แผ่นข้อมูลของอุปกรณ์ต่าง ๆ.....	255
ค. การใช้เครื่องคำนวณวิทยาศาสตร์.....	276
ง. ใบงาน.....	284

เพียแพร์!